

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 12 «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	G «Інженерія, виробництво та будівництво»
Спеціальність	G9 «Прикладна механіка»
Освітньо-професійна програма	«Зварювальне виробництво»
Курс / семестр	II курс / 3 семестр
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС / 90 годин
Структура навантаження	36 год. лекцій; 20 год. практичних занять; 34 год. самостійної роботи
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладач	Чернавських Віталій Владиславович
Контактна інформація	E-mail: chernavskih.vitaliy@gmail.com Консультації: за погодженням графіком

Курс про те, як розпізнавати небезпеки, оцінювати ризик, зберігати життя і здоров'я, надавати домедичну допомогу та безпечно діяти під час надзвичайних ситуацій — із професійними прикладами зі зварювального виробництва.

1. НАВІЩО ВИВЧАТИ ЦЮ ДИСЦИПЛІНУ

Безпека життєдіяльності та цивільний захист формують здатність майбутнього фахівця бачити небезпеку до того, як вона призведе до травми, аварії або надзвичайної ситуації. У межах курсу здобувач освіти вивчає системний і ризик-орієнтований підхід, людський фактор, природні, техногенні та соціальні загрози, основи домедичної допомоги й цивільного захисту. Професійні приклади пов'язані зі зварювальним виробництвом: електричними, тепловими, променевими, аерозольними, газовими, пожежо- та вибухонебезпечними чинниками.

Після завершення курсу здобувач освіти зможе:

- ідентифікувати й класифікувати небезпеки, визначати їх джерела, умови реалізації та можливі наслідки;
- оцінювати індивідуальний і груповий ризик та обґрунтовувати заходи його зниження;
- аналізувати психофізіологічні чинники безпеки, виявляти ознаки втоми і стресу;
- оцінювати природні, техногенні, фізичні, хімічні, біологічні та соціальні небезпеки;
- проводити навчальне ергономічне оцінювання робочого місця;
- аналізувати типові небезпечні ситуації у зварювальному виробництві за схемою «небезпека — причина — наслідок — захист»;
- застосовувати базові алгоритми домедичної допомоги при типових травмах та невідкладних станах;
- діяти після сигналу оповіщення, користуватися алгоритмами укриття та евакуації й обирати безпечну поведінку під час надзвичайних ситуацій.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна спрямована на формування ЗК1, ЗК7, СК8 і СК15: відповідальної громадянської поведінки, здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях, користуватися нормативними й

довідниковими матеріалами та організовувати діяльність відповідно до вимог безпеки життєдіяльності, охорони праці й охорони довкілля.

РН	Що це означає в межах дисципліни
РН 9	застосовувати знання з основ охорони праці, безпеки життєдіяльності та охорони навколишнього середовища у професійній діяльності: розпізнавати небезпеки, оцінювати ризик, обирати безпечні дії, надавати домедичну допомогу та діяти в умовах надзвичайних ситуацій.

3. КАРТА КУРСУ

Навчальний матеріал об'єднано у три змістові модулі по 30 годин. Послідовність побудована від теоретичних основ БЖД, здоров'я та ризику до природних, техногенних і соціальних небезпек, а завершується домедичною допомогою та цивільним захистом.

Модуль 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Людина, здоров'я та ризик	30 год.	6 лекцій; 5 практичних; 4 теми СРС
Модель життєдіяльності; системний підхід; джерела й класифікація небезпек; індивідуальний, груповий і прийнятний ризик; психічні процеси та людський фактор; здоров'я, адаптація, працездатність, раціональне харчування, втома.		

Модуль 2. Природні, техногенні та соціальні небезпеки. Фактори середовища	30 год.	6 лекцій; 3 практичні; 6 тем СРС
Природні загрози; промислові аварії, пожежі й вибухи; фізичні, енергетичні, хімічні та біологічні чинники; соціальні й соціально-політичні небезпеки; ергономіка та організація безпечного робочого місця.		

Модуль 3. Домедична допомога та цивільний захист	30 год.	6 лекцій; 2 практичні; 7 тем СРС
Безпека місця події; первинна оцінка постраждалого; серцево-легенева реанімація; допомога при травмах і невідкладних станах; ЄДСЦЗ; оповіщення, укриття та евакуація; моніторинг, прогнозування й реагування на надзвичайні ситуації.		

4. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА КУРСУ

Практичні заняття становлять 20 годин. Кожна робота виконується за методичними рекомендаціями з використанням навчальних алгоритмів, таблиць, розрахунків, ситуаційних завдань та професійно орієнтованих прикладів. Усі роботи проводяться по 2 години.

№	Практична робота	Год.
1	Теоретичні основи безпеки життєдіяльності	2
2	Аналіз ризику виникнення небезпеки	2
3	Психічні властивості і процеси особистості	2
4	Здоров'я і механізми його підтримки	2
5	Раціональне харчування	2

№	Практична робота	Год.
6	Втома та стрес	2
7	Ергономічна оцінка робочого місця	2
8	Небезпеки соціального походження	2
9	Надання долікарської допомоги	2
10	Небезпеки природного, техногенного походження та безпека в умовах надзвичайних ситуацій	2

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота становить 34 години і охоплює 17 тем по 2 години. Вона поглиблює зміст лекцій і практичних занять без дублювання відведених для них сторінок навчальних джерел. Формою контролю є структурований конспект, таблиця, схема, ситуаційне або індивідуальне завдання, а також усне пояснення опрацьованого матеріалу.

- Модель життєдіяльності людини. Місце і значення БЖД. Терміни та визначення у безпеці життєдіяльності;
- Класифікація джерел небезпеки, небезпечних та шкідливих факторів. Системний аналіз у БЖД;
- Методи кількісного оцінювання та порівняння ризику;
- Спосіб життя, оздоровчі системи, загартування та профілактика шкідливих звичок;
- Природне, техногенне та соціально-політичне середовище життєдіяльності людини;
- Природне середовище. Літосферні та гідросферні природні небезпеки;
- Атмосферні й біотичні (біологічні) небезпеки та природні пожежі;
- Техногенні небезпеки: гідродинамічні аварії, аварії з витоком небезпечних хімічних і радіоактивних речовин, аварії на транспорті;
- Пожежі та вибухи. Хімічні фактори небезпеки, засоби захисту;
- Соціально-політичні та соціальні небезпеки. Небезпеки сучасного урбанізованого середовища;
- Призначення домедичної допомоги. Ураження електричним струмом. Порушення дихання та серцевої діяльності;
- Домедична допомога при ранах, кровотечах, опіках, травмах, отруєннях, укусах та утопленні;
- ЄДСЦЗ: структура, завдання, режими функціонування та організація ЦЗ на об'єкті;
- Класифікація та рівні надзвичайних ситуацій;
- Надзвичайні ситуації природного характеру: види, уражаючі фактори та алгоритми поведінки;
- Надзвичайні ситуації техногенного характеру: аварії, пожежі, вибухи, хімічні та радіаційні загрози;
- Надзвичайні ситуації соціального та воєнного характеру. Дії цивільного населення в небезпечній обстановці.

Індивідуальні завдання виконуються в межах самостійної роботи: для кожного змістового модуля сформовано по 10 завдань. Окремого додаткового годинного навантаження вони не утворюють.

6. ЯК ФОРМУЄТЬСЯ ОЦІНКА

Оцінювання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Максимум 70 балів здобувач набирає протягом семестру, ще 30 балів — за підсумкову залікову роботу. Поточний контроль охоплює практичні роботи, самостійну роботу та три модульні контролю.

Вид роботи	Формат	Макс. бал
Практичні роботи №1–10	10 × 4 бали	40
Самостійна робота	за трьома змістовими модулями	15
Модульний контроль №1	30 тестових питань, 2 варіанти	5
Модульний контроль №2	30 тестових питань, 2 варіанти	5
Модульний контроль №3	30 тестових питань, 2 варіанти	5
Поточний контроль разом		70
Підсумкова залікова робота	3 блоки	30
РАЗОМ		100

Що оцінюється на практичній роботі

- повнота й правильність виконання завдання;
- коректність розрахунків, таблиць, схем або алгоритмів;
- обґрунтованість висновків і запропонованих заходів безпеки;
- дотримання вимог безпеки під час навчального відпрацювання;
- здатність коротко пояснити й захистити отриманий результат.

7. ЗАЛІК

Залік проводиться у формі підсумкової роботи на 30 балів і перевіряє як розуміння теоретичних положень, так і здатність аналізувати небезпеки та приймати безпечні рішення у практичній ситуації. Перелік питань формується за матеріалами трьох змістових модулів.

- Блок 1 — теоретичне питання — до 10 балів;
- Блок 2 — теоретико-аналітичне питання — до 10 балів;
- Блок 3 — практично орієнтоване (ситуаційне) завдання — до 10 балів.

ПРИКЛАД ПІДСУМКОВОЇ РОБОТИ	Макс. бал
1. Теоретичне питання. Що таке ризик? Поясніть поняття індивідуального, групового та прийняттого ризику.	10
2. Теоретико-аналітичне питання. Проаналізуйте вплив втоми, уваги та швидкості реакції на безпечність виконання зварювальних робіт.	10
3. Ситуаційне завдання. На зварювальній дільниці припинила працювати місцева вентиляція, але робота продовжується. Визначте небезпеки, можливі наслідки та обґрунтуйте необхідні дії.	10

Підсумковий результат визначається за сумою балів поточного та підсумкового контролю. Порядок допуску, повторного складання та переведення результату у шкалу закладу освіти визначається чинними локальними положеннями.

8. ПРАВИЛА РОБОТИ НА КУРСІ

Відвідування та відпрацювання. Пропущене заняття необхідно опрацювати за матеріалами курсу та виконати визначене викладачем завдання.

Практичні роботи. Робота вважається виконаною після подання результату, формулювання висновку та підтвердження розуміння використаного алгоритму.

Самостійна робота. Матеріал подається у вигляді структурованого конспекту, таблиці, схеми, ситуаційного або індивідуального завдання. Важливим є розуміння, а не механічне переписування тексту.

Модульний контроль. Проводиться після кожного змістового модуля. Для кожного модульного контролю передбачено тестовий банк по 30 питань у двох варіантах.

Академічна доброчесність. Письмові, розрахункові та ситуаційні завдання виконуються самостійно. Використані джерела та цифрові інструменти не повинні підміняти власне пояснення результату.

Безпека. Домедичні прийоми відпрацьовуються на манекенах, тренажерах або в умовних сценаріях під контролем викладача. Не допускаються навчальні досліди з діючою електромережею, відкритим вогнем, небезпечними хімічними речовинами або реальним зварювальним обладнанням у небезпечних режимах.

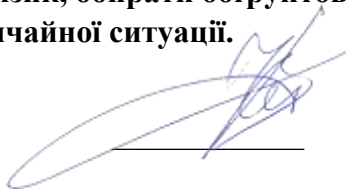
Комунікація. Питання щодо матеріалу, відпрацювання та консультацій узгоджуються з викладачем у визначений закладом спосіб.

9. ЯК УСПІШНО ПРОЙТИ КУРС

1. Опрацюуйте лекційний матеріал до виконання відповідної практичної або самостійної роботи.
2. Виконайте та захистіть усі 10 практичних робіт.
3. Опрацюйте всі 17 тем самостійної роботи та виконайте визначені індивідуальні завдання.
4. Після кожного модуля повторюйте ключові поняття, алгоритми й типові небезпечні ситуації.
5. Підготуйтеся до трьох модульних контролів: кожний охоплює матеріал відповідного змістового модуля.
6. До заліку підготуйтеся до трьох блоків підсумкової роботи: теоретичного, теоретико-аналітичного та ситуаційного.

Головний результат курсу — уміння бачити небезпеку системно: визначати її джерело й можливі наслідки, оцінювати ризик, обирати обґрунтовані заходи захисту та відповідально діяти в умовах аварії або надзвичайної ситуації.

Викладач

Віталій ЧЕРНАВСЬКИХ